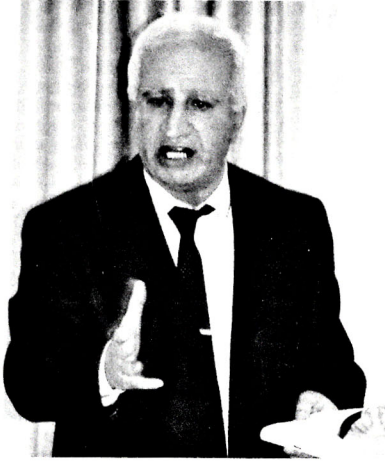

XƏZANDA YAZ GÜLLƏRİ

ƏLİ RZA XƏLƏFLİ

(Əvvəli ötən saylarımızda)

XƏLƏFLİDƏN HƏSRƏTƏ

Əzizim Balaxanım, qəm içində olsam da,
Əyilmədim, sınımadım kövrələm də, dolsam da.

Tükənmədi dünyaya inamım, məhəbbətim,
Bir həyat qaynağıdır şirin sözüüm, söhbətim.

Hünərimə güvənib çətin yollar keçmişəm,
Nəçə qəmlər əlindən çox acılar içmişəm.

Həsərlərə yandıqca səni gördüm öndə mən,
Bir təskinlik dağısan, işiq bildim yəndə mən.

Çırpınır həyatımız ya ağda, ya qarada,
Bir hekayət danışım mən sənə bu arada.

Əlirza Həsət adlı bir şair adası var,
Ruhumda, varlığımda sanasan qardaşım var.

Məndən ona söz gülü, ondən mənə göz gülü,
Danışar sevgisini hər kəsinin öz gülü.

Məktub yazdım adına güllənən yaralardan,
Danışdım məndən keçən ağlardan, qaralardan.

Dəyişdikcə könlümün "Xəzanda yaz gülləri",
Oxudu yaddaşımı nəğməli bülbülləri.

Yazdıqca söz bağımın qönçələri gülləndi,
Hər sevgili duyğunun qanadları telləndi.

Bilirəm ki, bu vətən aranlı-dağlı bağıdır,
Tarixdən üzü bəri yaraları dağ-dağıdır.

Sözü məlhəm elədik yarasının üstünə,
Canımızı sarıdıq parasının üstünə.

Həsərimiz çağladı Arazın sularında,
Vüsəlimiz ağladı dağların ularında.

Bir bayatı çağırıdım Diridən Savalana,
Qəlbimdən qor göndərdim ahımdan qov alana.

Çaxan şimşək yaraq sal, bu nizamı quraq, sal;
Diridən Savalana uçan durna, solaq sal.

Durub baş-başa dağlar, yon tut qardaşa, dağlar,
Nə gələn var, nə gedən, ağla hər daşa, dağlar.

Qaldım düzün üstündə, bişdim közün üstündə,
Qəlbimdə ocaq çatdım, yandıım sözün üstündə.

Xudafərin üstündə bir həsət manqalı var,
Bir xalqı oda tutan ayrılıq tonqalı var.

Xəzanda yaz gülləri... gəlin siz də oxuyun,
Bir qönçənin üstünə qəlbinizi toxuyun.

Dağı büryan aşıqı köz içində görün siz,
Alovunu, közünü söz içində görün siz.

Soruşun bir nə deyir alovunun dilləri,
Danışar yanan ömrün kitab-kitab dilləri.

Çağla, ey ilham pərim, könlüm gülsün, gül açsın,
Neyləyim istəklərim sözə gəlsin, dil açsın.

Qəm yemə güler könlün, ilham pərim söylədi,
Güllənər könlü bağın öz qədim söylədi.

Çağladı asta-asta, misralar gül-gül gəldi,
Sanarsan sinəm üstə nəğməli bülbül gəldi.

Adı həsətimin adası dostum,
Gəlsən sinəm üstə dağ güllənərdi.
Hər sözün məlhəmdir yaralaruma,
Çəksəydin üstünə sağ güllənərdi.

Aşıq istəyindən dilək dərşəydi,
Kamınca gülərdi vüsəl görşəydi;
İnsan təbiətə könül versəydi,
Qəlbə çəmənlər olar, bağ güllənərdi.

Əşqimdə mən kiməm sona bilsəydi,
Dəmərdə qanıma qana bilsəydi;
Ürəklər od tutub yana bilsəydi,
İşığa qorq olar, ağ güllənərdi.

Can ata sahillər bütə yovuşa,
Həsərlər sonuna yetə, qovuşa;
Ayrılıq bir yolluq öte, sovuşa,
Bir sınıq körpüdə tağ güllənərdi.

Təzə səhər gəldi, gül açdı bağlar,
Sevinən göy üzü al-yaşıl bağlar;
Dünya məndən ötdü, deməyə dağlar,
Xələfli qəlbində çağ güllənərdi.

Sonaladım gülləri... açan var, açmayan var,
Qəzadan qismətinə qaçan var, qaçmayan var.

Vaxtsız solan güllərin saralmış ləçəkləri,
Mən görürəm yaddaşda ağlayan çiçəkləri.

Mən qəmin təşnəsiyəm, qəmlər mənə yəşə də,
Qanmayan ağız büzüb mənə hədyan desə də.

Yaxşı bilir mən kiməm varlığımı hər didən,
Yolda qalmaz nurumdan işiq alıb yol gedən.

Yanaram, qöz ocağım daha gur işiq saçsın,
İnsanlıq sürünməsin, uçmağa qanad açsın.

Ustadlar deyirdi ki, dünya dolu adamdır,
Bir kimse yox görəsən adam yolu adamdır.

Məni bilən kəsləri ruhuma qanad bildim,
Ruhundan kor olanı say içində ad bildim.

Əlirza Həsət dostum aradı məni gördüm,
Sözündə saf toxumu, cücərən dəni gördüm.

Harda olsam ocağımı, odumu qorladı,
İşiq-ışiq sözündə ürəyimi nurladı.

Mən də onun adına çiçək-çiçək söz əkdim,
Hər çiçəyin nazını misraya-sözə çəkdim.

Yaşımın ağ çiçəyi yurda salam apardı,
İnadımın dəvəsi dəmir tikan qopardı.

Kim deyirdi dünyanın qara daşı göyerməz,
Qurumuş bir ağacın daha yaşı göyerməz.

Səvinsin Musa Yaqub, gül bitdi daş içində,
İnad haqqa yeridi, yanan yaddaş içində.

Qarabağda yağrıya Şuşa əhlət daşdı,
Şöhərtli zəfərimiz sabahın yaddaşdı.

Təzə xəbərim var, hardasan, ey dost,
Sinəmdən asılan daş çiçəklədi.
Fəsilər ömrümü elə şumladı,
Ürəkdə dərd bitdi, baş çiçəklədi.

Vəfasız dünyaya tək gəlmədim mən,
Səninlə sevinib bir gülmədim mən,
Yetdim yetmişimə heç bilmədim mən,
İllər necə ötdü, yaş çiçəklədi.

Mən həsrəti görürəm duyğular arasından,
Qan qırmızı misralar süzülür yarasından.

Görürəm adası, boylanır Araz boyu,
Səssiz sükut içində danışır dərdin soyu.

O da məni seyr edir ürəyinin gözüylə,
Yarama məlhəm olur duyğulanan sözüylə.

Xəzanda yaz gülləri... burda siz də dinləyin,
Dosta Həsət eşqini odda, közdə dinləyin.

Çox gözlədik vüsəli ayrılıq dənə düşdü,
Həsəti zün çəkdin ad payı mənə düşdü.

Ay Xələfli, adası, mən səni tanıyanda,
Sözünü dərddə gördüm, yurdu dərddən o yanda.

Ad elədim həsrəti, ahı çəkdim sinəmə,
Ürəyim dərd evidir, gələn görər binəmə.

Səninlə bir keçmişik Xudafərin yoluunu,
Biz birlikdə öpmüşük yurduun kəşik qolunu.

Sənin şair taleyin dastanında söz olub,
Ayrılıqın həsrəti hər misramda köz olub.

Mən uzaqdan-uzağa görmüşəm yanmağın,
Görmüşəm biganələr önündə donmağın.

Səbrimiz aşdı-daşdı, gəlmədi səhərimiz,
Zülmətlərin içində boğuldu qəhərimiz.

Dəmir yumruq sıyrıldı vətənin əsəbindən,
Yağı düşməni qan qusdu zərbinin qəzəbindən.

Ay Əlirza Xələfli, mənəm adas qardaşım,
Deyirlər daş güllənməz, güldü mənəm göy daşım.

Cəbrayıl azad oldu, mən səni gülən gördüm,
Sənin şeir evinə bir təzə divar hördüm.

*Məhrimi salmışdım dumanlı dağa,
Dağda nə qul gördüm, nə də ki ağa;
Aldım məktubunu Xələfli qağa,
Gözümde bir damla yaş çiçəklədi.*

*Görəndə saltblar tora tarları,
Sükut nəğməsiylə dil qubarları...
Sevib şumlamaya könül tarları,
Kotarı qol götürüb sıx çiçəklədi.*

*Əlirza, oğulsan, bu eşq döz də,
Ürəkdən su içib hallanır göz də;
Çarmıxa çəkildim bir qarıb sözdə,
Qəfəsə oxuyan quş çiçəklədi.*

Bilirsən, Balaxanım, yazmaq işi çətinidir,
Onsuz da bu dünyanın hər gərdişi çətinidir.

Bir həsrətin nağılı sözüüm nəfəs verdi,
Nağıl-nağıl duyğular qəlbimdən güllər dərdi.

Hələ Xudafərin var - son həsrətin körpüsü,
Qarabağdan Təbrizə məhəbbətin körpüsü.

Vurğun, Zəlimxan yazan həsrətə dərman gələr,
Xələfli vüsəlinə fərmandan fərman gələr.

Qəlbimin atəşində həsrətlər külə dönər,
Ruhumda çəmənlər istəklər gülə dönər.

Əzizim Balaxanım, sözüüm uğur dile,
Sənməyən ocağıma, közüüm uğur dile.

Sözün göyü açıqdır, ilham qanad verir,
Sənətkara yazdığı əbədi həyat verir.

(Davamı 9-cu səhifədə)

XƏZANDA YAZ GÜLLƏRİ

(Əvvəli 8-ci səhifədə)

UZAQDA QALAN GÜNLƏR

Qayıdıb illərin o üzünə mən,
Gənclik zəmisindən duyğu biçirəm.
Qəlbim odunda yanan, göynəyən,
Həzin xatirələr yolu keçirəm.

İndi yaddaşma qayıdan günlər,
Qarşısalınmaz sel kimi gəlir.
Qəlbimdə yaşayan o səslər, ünlər,
Varlığımın oşən yel kimi gəlir.

Qoyundan, quzudan, çöldən, çəməndən,
Ayrılan bir gənci gözüm axtarır.
"Niyə susdun", - bir səs soruşur məndən,
Deyirəm kimisə sözüm axtarır.

O uzaq illərdən, çağlardan gələn,
Səsin kövrək ruhu qəlbimə dolur.
Həzin duyğularla aqlayan, gülən,
O səs varlığımıza işıq, nur olur.

Necə asta-asta danışır o səs,
Görürəm, o mənə göylərdən baxır.
Mənim ilham pərim, hardasan, tələs,
İndi başım üstə ildırım çıxır.

Götür qələmini, - səs hökm eləyir,
Mənim dediyimi vəsiyyətim bil.
Sənin yazmağın könlüm diləyir,
Bil ki, kədərəlmək zamanı deyil.

Gənclik nəgmə deyir, gülür çöllə, çəmən,
Könlün dilə gəlsin, sözün gülənsin.
Beləcə o səsi dinləyirəm mən,
Deyir yaz, Xələfli, qəlbim tellənsin.

Gözlərin gəzməsin bir üzünə bax,
Axtardığın kimse sənin özünsən.
Bulud ol, gurulda, leysan yağış yağ,
Yolun hardan keçsə... yazsan, sözlənsən.

Payızı da axtar, yazı da axtar,
Bir gün yazdığını axtaran gələr.
Sən özün özünü yazıda axtar,
Sən kimsən, səs deyir, bunu el bilər.

Səse doğru getdim, işığı tutdum,
Açıldı gözlerim ötən günlərə.
Bilmirəm nə gördüm, nəyi unudtum,
Qovuşdum ruhumda bitən günlərə.

Keçdi gözlerimin önündən bir-bir,
Erkən gəncliyimin gözəl gülləri.
Çəkdim misralara mən sətir-sətir,
Yaddaşma döndən, gələn illəri.

ASTARALI ADILDƏN BİR YARPAQ

Böyüklük gücündə öndə dayanan,
Astaralı Adil bir əlov idi.
Təmkinə, dözümə sözü bürünən,
Yetkin, xarakteri bir bütöv idi.

Sözünün əvvəli ağıldan keçir,
Sonu qətiyyətdə üzə çıxırdı.
Doğrunu, düzgünü anında seçir,
Qərəzə qəzəbi şimşək çıxırdı.

Adil hamımızın böyük qardaşı,
Çətində hər kəsə söykək yeriydi.
Adil ruhumuzun qəlbiməndən sızan,
Hər cür cəfəməzə səfərbəriydi.

Astarada məktəb tarixi yazan,
Dostumun kimliyi mənə məlumdu.
Xatirə duyğular qəlbiməndən sızan,
Misralar üstündə işıq yolumdu.

Mən insan görmüşəm zora güvənib,
Ağılı başına ağırdı görüb.
Adil ağıllıyı qızıl tac bilib,
Dostun ağrısını bağrımda görüb.

İnsanlığa adına yaraşan insan,
Onu belə görüb doğmalar, yadlar.
Deyirəm kimsəyə gəlməsin asan,
Adillik adına yaşayan adlar.

Sənin Adil adın tanrı haqqıdır,
Sən özün tanrıdan əmanət Adil.
Xatirə karvanı yaddaş boyunca,
Dostluq körpüsünə zəmanət Adil.

Könlü açan sözün düzümü sonsuz,
Hər sözde mənanın çözüümü sonsuz;
Əzmi, qətiyyəti, dözüümü sonsuz,
Hünərdir, təpərdir, qətiyyət Adil.

Harda olsa yeri başda görünər,
Yaddaşda yaşayar, başda görünər,
Keçdiyi torpaqda, daşda görünər,
Bizə itixardır şan-şöhrət Adil.

Qəlbində nuru var, üzündə Aydır,
İki Astaraya bölünməz paydır,
Ətirlilimondur, pürüncü çaydır,
Tamam möcüzədir təbiət Adil.

Xələfli bilir ki, dostu dünyadı,
Sözünün ruhunda yaşayar adı;
Doğru bildiyindən dönməz inadı,
İnamı sarsılmaz, dəyanət Adil.

BALAXANIMIN QARDAŞ HÜNƏRİ

Hardasan, mənə yol göstər,
Sözümə işıq sal, Tanrım!
Kimsədən kömək ummaram,
Qayğıma özün qal, Tanrım!

Nə deyim eşqə yanmaza,
Tutduğundan usanmaza,
Ürək vermədim qanmaza,
Könlümü də sən al, Tanrım!

Kimin yalanına güldüm,
Kimin pişvazına gəldim;
Hər acını, şirin bildim,
Əzabın oldu bal, Tanrım!

Gülsün üzümde səhərim,
Donsun gözümde qəhərim,
Yetişsin gələn behərim,
Qalmasın barım kal, Tanrım!

Göndər möhləti, dözüümü,
Xələfli görsün közüümü;
Deyim sənə son sözümü,
Köçümə təbil çal, Tanrım!

Tapmağa adına yaraşan sözü,
Mən sözün içindən görək seçəsən.
Mən rəngin içindən doğrunu, düzü,
Fikirdən ələyib, dildən keçəsən.

Qabaqda dayanan kimdir görsən,
Kimdən sonra gələn, kimi görürsən.
Nə tikir, nə qurur... görək biləsən,
Hansı bünövrəni, himi hörürsən.

Bir evin içində yaşayıraq biz,
Damımız göy üzü, yerimiz torpaq.
Bir kökdən, budaqdan gəldik hərəməz,
Bizim sevgimizdir titrəyən yarpaq.

Bir kimsə deməsin kənaram, yadam,
Bizi birləşdirir insanlıq kodu.
Seyriç nəzərlə ötmə, ay adam,
Canında bil yeri yandıran odu.

Hər kəsi özün bil, doğma san yənə,
Qəlbim inciməsin öteri səsdən.
Doğrunu tapdayıb haqqı əyənə,
Cavab gəlməlidir axı hər kəsədən.

Məndən inciməsin dostlarım, bala,
Hər kəsi özümə doğma bilmişəm.
Qəlbimdən pay verib yaxşılıqla,
İnsan qitələri keçib gəlmişəm.

Aslılı yaxamdan əzab gülləri,
Mən təltif sanmışam tikanları da.
Mən yola saldıqca ötən illəri,
Yığılıb üst-üstə kədər varı da.

Baxıb zamanıma, günümə, dedim,
Hər gileylərin nə monası var.
Yetmiş yaş böldüm, ruhu mə yedim,
İndi bundan sonra nə sınaşı var.

Gəlmişəm, ay dostlar, məclis qurun siz.
Deyin Balaxanım yaxına gəlsin.
Qardaşım Adilsiz, dostum Hümmətsiz,
Çətin ki ürəyim, diləyim gülsün.

Qrupun analıq missiyasını,
Balaxanım özü boynuna çəkər.
Paylayıb hər kəsə öz ziyasını,
Bu qız ürəklərə doğmalıq əkər.

Yaddaş könlü tarım - titrəyir simlər,
Gəlsin xatirələr həzin nəgmetək.
Gəlsin xəyalıma kimsələr, kimlər,
Bir könlü evini biz birgə tikək.

...Bir gün qəfil düşdüm xəstəxanaya,
Məni tək qoymadı dostlarım orda.
Bir gün Hümmət qaldı, bir gün də Rəsət,
Olmadı təklimim çətində, darda.

Balaxanım gəldi... yanında qızlar,
Ahilə, Güllüstan, Zərnigar gəldi.
Qızlar olan yerdə uçar payızlar,
Bir anda könlümə ilk bahar gəldi.

Yaddan çıxarmı heç əzizləmələr,
Sevinclər, gülüşlər... özü baldımı?
Bir anda yox oldu qorxu, səmələr,
Bilmədim canımda ağrı qaldımı?

Gavalı kompotu, cücə şorbası,
Bu qızlar bir ələm... özgə toydular.
Bu da gərəklər, götür qadasi,
Balışın altına pul da qoydular.

Bəlkə də yazmazdım bu xatirəni,
İnsanlığa adına sınaq elədim.
Dünyada yaxşını, pisi görən,
Sözümün dadına qonaq elədim.

Yazdım ki, gileyli olanlar bilsin,
Dünyada sevmək də, sevilmək də var.
Bir ömür yolunu görənər desin,
Həyatda döymək də, döyülmək də var.

Nə gördüm dünyadan - deməsin kimsə,
Dünyanı sevgidə yaşa, gözəldir.
Bir körpic də sən qoy əlindən gəlsə,
Adını həkk elə daşa, gözəldir.

O gözəl günlərdən bir xatirə də,
Bu yerdə dil açıb "məni yaz" deyir.
Hər duyğu qəlbimə od gətirsə də,
Ha yanam, yanğıma yənə az deyir.

Kubinkalı gənclər əməliyyəta,
Çıxıblar... qoy gəlsin tələb qızlar.
Qarlı havalarda şit zarafata,
Qonaq ediləcək üzler, ağızlar.

Davamı 15-ci səhifədə

XƏZANDA YAZ GÜLLƏRİ

(Əvvəli 9-cu səhifədə)

Yeridim qabağa... bu ceyillərini,
Daha yer qalmadı "zarafatına".
Əvəzində özüm layiq görüldüm,
Qəzəbli gənclərin "mükafatına".

Qızlar da yüyürdü, bir haray, həşir,
Qaçıb dağıldılar qoçaq ceyillər.
Görürəm kənardan kimlər irişir,
Kimlər də qorxudan kənar deyillər.

Tələt cəsarətlə qaçıb gəlsə də,
Ələsüyn qorxudan səssiz əkildi.
Yaddaşım yazıya baxıb gülsə də,
Qar üstə qanımdan şəkil çəkildi.

Qızlar dövrələyib dörd bir yanımı,
Ahı. Güllüstan qarğayır, söyür.
Qarla təmizləyib axan qanımı,
"Əliniz qurusun" - Zərnigar deyir.

Balaxanım "ah" a bükür sözünü,
Ay Allah, gör necə qana batmışan.
Axı bacın qurban, niyə özünü,
Belə göz görəti oda atmışan.

... Bir daha böyüdüm o qarlı gündə,
Bitdi uşaqlığın kövrək çağları.
Hər kəs kimliyini görsə kökündə,
Yol açar ruhuna qürur daqları.

Qəriblik, küsgünlük... sözün əzəli,
Uşaqlıq dünyamdan qopub gəlirdim.
Adı Balaxanım olan gözəli,
Özümə sarsılmaz dayaq bilirdim.

Varlığımıza çökən dumanı, çəni,
Şimşək kimi çaxan səsi kəsirdi.
Təklinin cəngindən alırdı məni,
Balaxanım üstümdə belə əsirdi.

Adə, nə batmışan qəm dəryasında,
Bacın ölməyib ki, bəri gəl görürm.
Belə toy tutardı qəmin yasına,
Deyərdi gəl danış, indi gül görürm.

Qəmlər məni yedi zaman ötdükcə,
Bəxtimin qarası yuyulmadı heç,
Köçkünlük, yurdsuzluq məni ötdükcə,
Dərdimin qalası oyulmadı heç.

Doxsan üçün soyuq yayı gələndə,
Səhrada yol azmış dəvə kimiydim,
Acılar çığnayıb, dərdlər güləndə,
Nəğməsi ağlayan sarı simiydim.

Birdən bir sifariş işiq donunda,
Bir inam özünü mənə yetirdi,
Bacın ölməyib ki, - sözün sonunda,
Tanrı xatirədə ümid bitirdi.

Səni gözləyirəm, evin olacaq,
İşin də hazırdır, tək bəri gəl.
Özünü itirmə qəmlər solacaq,
Sözümə inamla ümid bürü, gəl.

Böyüdü gözümdə bir qız hünəri,
Bir qadın qeyrəti dağ görkəmində.
Qürur qaynağıdır mayası, nəri,
Bu xalqın hər üzü bağ görkəmində.

Tərəddüd... ağ yolu tapmaq istəyi,
Yaşamaq... işləmək... Bakını seçdim,
Mən Balaxanımdan gələn dəstəyi,
Özümə güc bildim, odlardan keçdim.

Ömür yaşa doldu, bilinməz qalan,
Çoxlu xatirələr saraldı, soldu.
Ancaq yaddaşımızda silinməz qalan,
Hünər abidəsi bir işiq oldu.

Bəxtindən yaralar olsa da, yenə,
Balaxanım mərdlik dağına döndü.
Acılar, göynəmlər qalsa da, yenə,
Bir qadın hünərin bağına döndü.

Faiqi, Ədili xatırlayıram,
Hərəsi bir elə dayaq oğullar.
Əziz bacım, səni bir dağ sayıram,
Səni kövrəltməsin qəmli nağıllar.

Dünya karvanında biz də yolçuyduq,
Kim harda ayrılır, deyər bilmərik.

Kimə isti düşər, kimə də soyuq,
Olana, olmazı öyə bilmərik.

Şükür yaradanın verdiyinə də,
Sən gözəl övladlar anası oldun.
Bir ömür qoymusan maarif yolunda,
Nəsillər qəlbində yanası oldun.

Mahalın, məkanın hörmətli qızı,
Adına şöhrətin dağı deyirlər.
Adımla açılır könlümün yazı,
Hardan adın gəlsə, səni öyürlər.

Kişilik dəyərdir, ölməz bilənini,
Adına gül əkdim, çiçək bitirdim.
İnsanlıq eşşinə könlü gülünən,
Özünə sözümlə salam getirdim.

Əlqərəz sözümü müxtəsər edim,
Dönsün yangılarım sözün oduna.
Bu yerdə baş əyib qələmə dedim,
Bir nəğmə oxusun sənin adına.

Gedək Tanrı dağına,
Bir qardaş, bacı kimi.
Qalxaq ulu göylərə,
Dərdin əlacı kimi.

Ömür bəxt ələyimiz,
Çox deyil diləyimiz.
Qızartıb üreyimiz,
Göylərin sacı kimi.

İçdən yeyər adamı,
Kədər bizə butamı;
Dərd oldu, dünya tamı,
Bir şirin acı kimi.

Varmı sənin yaşadın,
Necə ömür yaşadın,
Varlığımızda yaşadın,
Könlümün tacı kimi.

Kəç yolu qatarında,
Ömür olan barında;
Xələfli də barında,
Qəm ehtiyacı kimi.

(Davamı var)